

Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter tillsyn i Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset,
Fryshusets gymnasium
i Stockholms kommun

Tillsyn i Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset, Fryshusets gymnasium

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset (organisationsnummer 802011-1582) under våren 2016. Tillsynen av Stiftelsen KFUM Söder Fryshusets gymnasium har pågått mellan den 19 januari 2016 och den 1 mars 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

De senaste två åren har kunskapsresultaten vid Stiftelsen KFUM Söder Fryshusets gymnasium försämrats. Den genomsnittliga betygspoängen för läsåret 2014/15 var 12,6 poäng för elever som slutat Fryshusets gymnasium vilket kan jämföras med rikets genomsnitt för motsvarande program som var 14,5 poäng. Lsåret 2013/14 var den genomsnittliga betygspoängen 13,3 poäng och läsåret 2012/13 13,6 poäng.

Enligt den nationella statistiken för läsåret 2014/15 fullföljde 44,6 procent av eleverna vid Fryshusets gymnasium sin utbildning inom den förväntade tiden (tre läsår). Det är betydligt under genomsnittet i riket som var 75,9 procent. Lsåret 2013/14 fullföljde 54,7 procent av eleverna sin utbildning inom den förväntade tiden.

Den nationella statistiken för läsåret 2014/15 visar att skillnaden mellan pojkars och flickors betygspoäng är stor. Pojkar uppnådde 11,5 och flickor 13,5 i genomsnittlig betygspoäng. Motsvarande siffror för riket var 13,9 respektive 14,9 poäng. Elever med utländsk bakgrund hade 10,7 i genomsnittlig betygspoäng. Motsvarande siffra för riket var 13,5 poäng.

För läsåret 2014/15 varierar måluppfyllelsen kraftigt när det gäller andelen elever med minst godkänt betyg i de gymnasiegemensamma ämnen (engelska, historia, idrott och hälsa, matematik, naturkunskap, religionskunskap, samhällskunskap, svenska eller svenska som andraspråk). På estetiska programmet varierar måluppfyllelsen mellan 63,3 och 96,7 procent där kursen Idrott och hälsa 1 uppvisar det lägsta värdet och kursen Engelska 5 uppvisar det högsta värdet. För samhällsvetenskapsprogrammet varierar andelen elever med minst godkänt betyg mellan 60,0 och 97,1 procent. Kurserna Historia 1 och Religionskunskap 1 uppvisar de lägsta resultaten med 60,0 respektive 65,7

procent och kursen idrott och hälsa uppvisar det högsta värdet med 97,1 procent av eleverna som uppnått godkänt betyg.

Trygghet och studiero

Av skolenkäten som Skolinspektionen genomförde under våren 2015 med elever i årskurs 2 framgår att 47 procent av eleverna upplever att de inte har studiero på lektionerna. På frågan "på lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" svarar 61 procent av eleverna att det stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra. När det gäller trygghet uppger 17 procent av eleverna att det stämmer helt och hållet eller ganska bra att "i min skola finns det elever som jag är rädd för".

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande vid vite	2016-09-30
3. Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande vid vite	2016-09-30
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande vid vite	2016-09-30
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande vid vite	2016-09-30

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn av Fryshusets gymnasium visar att det finns allvarliga brister inom områden som är centrala i skolans verksamhet och som är viktiga förutsättningar för att alla elever ska ges möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Den genomsnittliga betygspoängen har sjunkit från 13,6 poäng för läsåret 2012/13 till 12,6 poäng för läsåret 2014/15. Andelen elever som tagit gymnasieexamen inom den förväntade studietiden, tre år, var 44,6 procent för läsåret 2014/15. Det är betydligt lägre än rikets resultat som för samma år ligger på 75,9 procent.

Skolinspektionens utredning visar på allvarliga brister i arbetet med särskilt stöd. Det finns lärare på skolenheten som inte anmäler till biträdande rektor att det finns behov av att göra en utredning om särskilt stöd. I vissa fall underlåter personalen att anmäla behov av särskilt stöd eftersom de upplever att det ändå inte leder till någon utredning av elevers stödbehov eller beslut om åtgärdsprogram. Skolenhetens elevhälsa har under en längre tid varit ojämnt fördelad. Det har bland annat inte funnits tillgång till specialpedagogisk kompetens för skolenhetens samtliga program. Detta har fått till följd att elevers behov av särskilt stöd inte utretts av skolan och att åtgärdsprogram inte har utarbetats för de elever som är i behov av särskilt stöd. En konsekvens av detta är att alla elever inte har fått det särskilda stöd som de är i behov av.

Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation, såsom omfattande frånvaro. Vid skolan finns ett stort antal elever med omfattande frånvaro och som på grund av denna inte nått de kunskapskrav som minst ska uppnås. I flertalet av dessa fall har skolan inte gjort någon utredning om elevernas behov av särskilt stöd.

Det finns även brister avseende elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Eftersom elevhälsans resurser under en längre tid varit ojämnt fördelad har det heller inte funnits förutsättningar för skolenhetens elevhälsa att i sin helhet arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Psykologen används inte i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Trots att flera åtgärder har vidtagits har skolenheten inte lyckats åstadkomma en skolmiljö som är trygg och där studiero råder. Skolinspektionens utredning visar att det ofta förekommer incidenter i skolans lokaler och närmiljö, såsom att elever utövar våld mot varandra och att det råder ett hårt språkbruk bland eleverna. Inträffade incidenter anmäls inte till rektorn vilket försvårar arbetet med att vidta åtgärder för att förhindra framtida kränkande behandling. Den bristande studieron tar sig uttryck i form av att elever stör lektionerna så att det i vissa fall inte går att bedriva undervisning. Skolinspektionen bedömer att detta får en direkt inverkan på elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen och nå kunskapskraven.

Rektorn behöver, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolenheten så att alla elever får en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Arbetet behöver ske utifrån en analys av nuläget för att identifiera verksamhetens utvecklingsbehov. Med grund i analysens resultat behöver nödvändiga förbättringsåtgärder vidtas och följas upp så de får avsedd effekt.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset (organisationsnummer 802011-1582) att vid vite av 900 000 kronor senast den 30 september 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen. Redovisningen skickas till adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Om Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som

minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga (3 kap. 8 § skollagen).

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd (3 kap. 8–9 §§ skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar).
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna.

- Se till att lärare och övrig skolpersonal skyndsamt anmäler till rektorn om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar eller att det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
- Se till att lärare och övrig skolpersonal anmäler till rektorn även när det finns behov att utreda elevers behov av särskilt stöd vid andra svårigheter i skolsituationen.
- Se till att skyndsamt utreda elevens behov av särskilt stöd.
- Se till att samråd med elevhälsan sker i utredningen av elevens behov av särskilt stöd om det inte är uppenbart obehövt.
- Se till att rektorn efter utredning fattar beslut om ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller ej.
- Se till att åtgärdsprogram utarbetas för alla elever som bedömts vara i behov av särskilt stöd.
- Se till att ge särskilt stöd utifrån konstaterade behov.
- Se till att följa upp och utvärdera de beslutade särskilda stödinsatserna.

Motivering till bedömning av brist

Se till att behov av särskilda stödinsatser uppmärksammas och att detta anmäls till rektorn

Av skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

På skolenheten finns en rutin att lärarna ska skriva en så kallad larmrapport om de befarar att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Enligt rektorn är uppgiften att ta emot anmälningar om att elever

befaras vara i behov av särskilt stöd delegerad till programrektorerna (biträdande rektorer). Programrektorerna ska enligt delegationen även se till att elevens behov av särskilt stöd utreds samt besluta om ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte. I de fall åtgärdsprogram upprättas beslutas även dessa av programrektorerna.

Av intervjuer med lärare framgår att det finns skillnader mellan skolenhetens program när en larmrapport avseende särskilt stöd skrivs. På vissa program larmar lärarna i ett tidigt skede medan det på andra program sker först efter att omfattande extra anpassningar har genomförts. Lärarna uppger att det är otydligt hur de på skolenheten ska arbeta med extra anpassningar och särskilt stöd.

Av intervjuer med lärare framgår vidare att det finns skillnader avseende vem de lämnar larmrapporten till. Vissa lärare uppger att de lämnar rapporterna till skolans biträdande rektorer medan andra lämnar rapporterna direkt till elevhälsan.

Lärarna uppger också att det ser olika ut mellan programmen huruvida de får återkoppling eller inte på sina larmrapporter. Av skolenhetens dokumenterade kvalitetsarbete för läsåret 2014/15 framgår att lärare inte skrivit larmrapporter för elever i årskurs 3 som riskerat att inte nå målen. Orsaken är att lärarna skrev larmrapporter när eleverna gick i årskurs 2 utan att få någon återkoppling från vare sig elevhälsan eller biträdande rektor.

I samband med tillsynsbesöket fick Skolinspektionen ta del av skolenhetens uppföljning av resultaten för höstterminen 2015. Av uppföljningen framgår att det skiljer sig åt mellan programmen i vilken utsträckning de skriver larmrapporter. Som tänkbar förklaring anges att det finns olika rutiner för larmrapporter och vilket arbete som personalen i arbetslaget ska genomföra.

Av skolans uppföljning framgår vidare att tre fjärdedelar av Estetiska programmens larmrapporter skrevs i juni när det upptäcktes att det fanns elever med många F i sitt betyg som inte blivit rapporterade tidigare under läsåret.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att arbetet på skolenheten avseende anmälan till rektorn när en elev kan behöva särskilt stöd inte motsvarar skollagens krav. Det förekommer att lärare inte anmäler alls, att anmälningar ibland sker efter att eleven inte nått kunskapskraven samt att lärare inte anmäler till rätt

mottagare. Det finns också en stor variation i vilket skede som anmälningar sker.

Det finns rutiner på skolan avseende arbetet med särskilt stöd men de följs inte av alla lärare. Det beror på att rutinerna inte är implementerade i samtliga arbetslag. Det saknas också tydliga direktiv hur personalen ska arbeta utifrån rutinerna och arbetslagen har frihet att själva välja hur de vill arbeta.

Se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt och att samråd med elevhälsan sker om det inte är uppenbart obehövt

Enligt skollagen ska rektorn efter anmälan se till att en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt.

Av Skolverkets Allmänna råd och kommentarer; Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram (SKOLFS 2014:40) framgår att det är rektorn som ansvarar för att det finns fungerande rutiner på skolenheten för hur utredningen ska gå till. Utredningar av elevers behov av särskilt stöd kan vara olika omfattande. I en del fall kan en utredning göras relativt enkelt och snabbt. I andra fall krävs en mer grundlig utredningsinsats då elevens hela skolsituation behöver kartläggas och analyseras. Under en utredning ska samråd enligt skollagen ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Det är emellertid endast i undantagsfall som det är uppenbart obehövt att inte samråda med den del av elevhälsan som har specialpedagogisk kompetens.

Skolinspektionen har inför tillsynen av Fryshusets gymnasium tagit del av ett antal åtgärdsprogram. Av dessa framgår att flertalet av åtgärdsprogrammen upprättats utan att dessa föregåtts av en utredning av elevens stödbehov. Rektorn och biträdande rektorer uppger i intervju att det under hösten inte har funnits tillgång till specialpedagogisk kompetens i den omfattning det borde. Det har fått till följd att det saknas utredningar för elever som är i behov av särskilt stöd. Även elevhälsan uppger i intervju att arbetet med att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd inte har fungerat i de arbetslag som saknat specialpedagog.

Av arbetslagens kvalitetsrapporter för läsåret 2014/15 framkommer flera exempel på att lärare uppfattar brister i samverkan med elevhälsan. Vissa lärare upplever det inte meningsfullt att anmäla när en elev är i behov av särskilt stöd eftersom de sällan får återkoppling från elevhälsan. Det händer att elever tappas bort i processen och i vissa fall upplever lärare att insatser kan komma tillstånd snabbare om de tar tag i elevernas problem på egen hand istället för att kontakta elevhälsan på det sätt som det är tänkt. Ett annat

exempel som framkommer i kvalitetsrapporterna är att lärare upplever att elevhälsans hantering av elever med omfattande frånvaro behöver förbättras och rutinerna kring detta arbete behöver förtydligas.

Av intervjuer med lärare framgår att det under höstterminen 2015 funnits en specialpedagog knuten till ett av skolenhetens arbetslag som omfattar fyra program. För skolenhetens övriga program har det saknats specialpedagog. För de program som saknat specialpedagog uppger lärare att ansvaret för att utarbeta åtgärdsprogrammen legat på elevernas mentorer och att de inte fått något stöd av elevhälsan.

Av intervju med lärare från några av skolenhetens program framkommer att i de fall specialpedagogen har utarbetat åtgärdsprogram har denna oftast träffat eleven utan att samverka med lärarna. När det gäller vissa program får lärarna ingen återkoppling alls när de anmäler att elever kan vara i behov av särskilt stöd. Detta har fått till följd att dessa lärare känner sig åsidosatta när det gäller stöd från elevhälsan. Flertalet av lärarna uppger att det under lång tid inte funnits specialpedagogiskt stöd att tillgå i den omfattning de behövt.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att skolenhetens arbete med att skyndsamt utreda elevernas behov av särskilt stöd inte motsvarar skollagens krav. Åtgärdsprogram har utarbetats utan att elevens behov av särskilt stöd först utretts. Orsaken till bristen uppges vara avsaknad av tillräcklig specialpedagogisk kompetens. På vissa av skolans program har det helt saknats tillgång till specialpedagogisk kompetens.

Skolinspektionen kan också konstatera att för de program som saknat en eller flera av elevhälsans kompetenser sker samverkan mellan elevhälsans personal och lärarna i mycket liten grad.

Uppmärksamma och utred behov av särskilt stöd när eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation

Av skollagen framgår att behovet av särskilt stöd ska utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Av Skolverkets Allmänna råd och kommentarer; Arbetet med att främja närvaro och att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan (SKOLFS 2012:34 s. 22) framgår att tidig upptäckt och tidiga insatser vid hög frånvaro är framgångsfaktorer för att få tillbaka elever i undervisning. Det är viktigt att skolan vidtar åtgärder som är konkreta för att eleven ska delta i utbildningen.

Det är väsentligt att låta eleven komma till tals och ge sin syn på orsaken till frånvaron. Visar det sig att eleven på grund av en omfattande frånvaro riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås görs en utredning om behovet av särskilt stöd. Om utredningen visar på ett behov av särskilt stöd upprättas ett åtgärdsprogram med de åtgärder som krävs så att eleven kan nå kunskapskraven.

Skolans rektor uppger i intervju att en orsak till skolans försämrade kunskapsresultat är den höga frånvaron. Av till Skolinspektionen insända dokument framgår att det förekommer en omfattande frånvaro bland eleverna på skolenheten. Av skolenhetens uppföljning för höstterminen 2015 framgår att det finns 28 elever som enligt skolenhetens egen definition räknas som så kallade "hemmasittare". Skolenhetens egen definition för att räknas som "hemmasittare" är elever med minst 80 procent frånvaro, giltig och ogiltig frånvaro sammantaget. Under läsåret 2014/15 var antalet elever med omfattande frånvaro 18 stycken. Arbetet med att höja närvaron har varit ett prioriterat utvecklingsområde för samtliga program under läsåret 2014/15. Trots detta har andelen elever med omfattande frånvaro ökat i jämförelse med föregående läsår.

Lärare uppger i intervju att det finns få och otydliga rutiner på skolenheten avseende hur de ska arbeta med den omfattande frånvaron. Lärare ger i intervjuer en splittrad bild av hur de arbetar. Lärare uppger att det är elevens mentor som har det huvudsakliga ansvaret för att hålla kontakt med eleven. Vidare framkommer i intervju med lärare att det inte finns någon direkt rutin eller tidsgräns som säger hur länge elevens mentor ska försöka kontakta eleven och elevens vårdnadshavare. För en del elever kan det pågå flera månader. Av intervju med lärare framkommer att inte alla elever med omfattande frånvaro har åtgärdsprogram.

Elever uppger att det förekommer en omfattande frånvaro på skolan och att de önskar att lärarna tog reda på orsaken. Elever upplever att lärarna struntar i detta, "antingen kommer man eller inte, man får ta ansvar själv".

Vad gäller den omfattande frånvaron uppger elevhälsan att det främst är kuratorerna som arbetar med denna genom att exempelvis åka hem till eleven. Samverkan sker också med andra verksamheter, till exempel socialtjänsten. Av intervju med elevhälsan framgår att det nyligen upprättats en rutin som säger att lärare ska kontakta elevhälsan om en elev har mer än 10 procent frånvaro.

I samband med tillsynen av skolan genomfördes lektionsobservationer och inspektörerna kunde i samband med dessa konstatera att frånvaron var omfattande. I en klass var sex av tio elever frånvarande, i en annan fjorton av tjugonio och i en tredje klass var tio av femton elever frånvarande. Lärare och

övrig personal uppger i samband med observationerna att "det är så här det brukar se ut".

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det finns brister i skolenhetens arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd vid andra svårigheter i sin skolsituation. Skolans brister i arbetet med särskilt stöd är särskilt tydlig när det gäller att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan. Skolan har ett stort antal elever med omfattande frånvaro och skolan har inte utrett elevernas behov av särskilt stöd och vidtagit relevanta åtgärder.

Se till att rektorn fattar beslut om åtgärdsprogram ska utarbetas eller ej och därefter att åtgärdsprogram utarbetas i aktuella fall

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd får ges istället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutande rätten till besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av skolenhetens egen uppföljning avseende höstterminen 2015 framgår att andelen larmrapporter som lett till beslut om att utarbeta åtgärdsprogram har varierat mellan de olika programmen på skolan. Inom estetiska programmet har det under hösten skrivits 120 larmrapporter och för 57 av dessa har de biträdande rektorerna beslutat om att åtgärdsprogram ska utarbetas. Endast i 24 av fallen har sedan ett åtgärdsprogram blivit utarbetat.

Av skolenhetens uppföljning framgår vidare det att det under höstterminen 2015 fattats beslut om åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte för 88 procent av larmrapporterna för skolan som helhet. I de fall beslutet blir att åtgärdsprogram ska utarbetas har det sedan utarbetats i ungefär hälften av fallen. Som förklaring till att endast hälften av besluten resulterat i utarbetade åtgärdsprogram uppges i skolenhetens uppföljningsdokument att de väntar på utredning och att ett åtgärdsprogram ska utarbetas.

Även av skolenhetens kvalitetsarbete för läsåret 2014/15 framgår att de biträdande rektorerna utifrån inkomna larmrapporter inte i samtliga fall fattat beslut om att åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte. För vissa program har

det endast fattas beslut avseende 43 procent av larmrapporterna medan det på andra program fattas beslut för samtliga larmrapporter.

Av kvalitetsarbetet för läsåret 2014/15 framgår att i de fall de biträdande rektorerna beslutat att åtgärdsprogram ska utarbetas så har det på vissa program endast skett i 30–40 procent av fallen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att samtliga anmälningar om att en elev kan behöva särskilt stöd inte resulterar i en utredning och ett beslut om huruvida ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte.

Skolinspektionen konstaterar vidare att arbetet med att utarbeta åtgärdsprogram inte motsvarar skollagens krav. Tillsynen visar att åtgärdsprogram inte har utarbetats i samtliga fall då beslut om detta tagits. Eftersom utredningar av elevers behov av särskilt stöd i flera fall har blivit vilande har heller inte de biträdande rektorerna i samtliga fall fattat beslut om att ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller ej. Detta har i sin tur lett till att det blivit stora skillnader mellan skolenhetens program om det utarbetas åtgärdsprogram eller inte.

Ge eleven det stöd den behöver

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljning och utvärdering. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Av intervjuer med elever framgår att de upplever att det finns brister avseende det särskilda stöd skolan erbjuder elever som riskerar att få betyget F i ett eller flera ämnen. Elever som går i årskurs 2 och 3 uppger att det finns elever som har betyget F i kurser från årskurs 1. Elever uppger att en av de stödåtgärder de har blivit erbjudna från skolan är att de schemaläggs på något som kallas för studiestöd, eller läxhjälp som några elever benämner det. Det är en tid efter skoldagens slut en dag per vecka dit eleverna kan gå för att jobba mer med de ämnen de riskerar att inte få godkänt betyg i. Eleverna erbjuds även lovskola för att komplettera uppgifter för att nå ett godkänt betyg. Eleverna uppger att de hellre hade sett att de fick hjälp under lektionstid istället för att schemaläggas på sin fritid.

Elever som har F i betyg uppger att de inte har ett åtgärdsprogram och att de fått information om att lärare ska upprätta en plan men att det aldrig blivit av.

Några elever uppger att det är upp till dem själva att ta kontakt med lärarna i respektive kurs för att få veta vad som krävs av dem. Det varierar om de får hjälp eller inte.

Även lärare uppger att det finns elever på skolan som inte får det särskilda stöd de behöver, framför allt elever med ett annat modersmål. Lärarna bekräftar bilden av att skolenhetens särskilda stöd i huvudsak består av att eleverna schemaläggs på extra studietid eller att de under längre lektionspass kan hålla extra genomgångar för de elever som behöver det.

I intervju med lärare framkommer även att det finns elever som har IT-hjälpmedel för sin utbildning. Lärarna uppger att de saknar nödvändiga kunskaper om hjälpmedlen för att kunna stötta eleverna i undervisningen. Det finns en lärare på skolenheten som ska fungera som ett stöd för personalen med tekniska hjälpmedel. Den personen är ofta uppbokad och finns därmed inte tillgänglig för lärarna i tillräcklig omfattning.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att arbetet med att ge särskilt stöd till alla elever som behöver det inte motsvarar skollagens krav. Tillsynen visar att det finns elever som inte får det särskilda stöd som de behöver för att nå målen och kunskapskraven för utbildningen. Den undervisande personalen saknar i vissa fall stöd och nödvändiga kunskaper för hur de ska använda olika hjälpmedel i undervisningen. Vidare finns det elever med annat modersmål på skolan som inte får den studiehandledning på modersmålet som de är i behov av. Bristen avseende studiehandledning på modersmålet kommer att behandlas i ett särskilt beslut (dnr. 44-2015:4529) efter tillsyn av Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset (802011-1582) på huvudmannanivå.

För att säkerställa att de särskilda stödinsatserna som beslutas i ett åtgärdsprogram ger avsedd effekt behöver de också följas upp och utvärderas både på individ- och skolnivå.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § skollagen förelägga en skolhuvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar

förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Eftersom Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset inte uppfyller de krav som ställs i författningarna finns skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna. Skolinspektionen har vid tillsynen kunnat konstatera att det finns allvarliga brister avseende skolenhetens arbete med särskilt stöd. Det finns elever på skolenheten som inte får särskilt stöd utifrån sina behov och skolenheten har omfattande brister i sitt arbete med att anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd samt besluta om och utarbeta åtgärdsprogram.

Skolenheten har sjunkande kunskapsresultat och endast 44,6 procent av eleverna fullföljer sin utbildning inom den förväntade studietiden. Även elevernas betygspoäng har de senaste två åren försämrats. Bristerna i arbetet med särskilt stöd är inte av tillfällig art utan har förekommit minst under föregående och innevarande läsår.

Mot bakgrund av ovanstående finner Skolinspektionen att bristerna allvarligt försvårar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen och föreläggandet ska därför förenas med vite.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever (6 kap. 6–10 §§ skollagen).

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.
- Se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och är fri från kränkande behandling.
- Se till att bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever på skolan. I detta arbete ingår att:
 - a) Säkerställa att var och en som verkar inom utbildningen har kunskap om och förmåga att aktivt motverka alla former av kränkande behandling.
 - b) Se till att det finns tydliga rutiner för när och hur personal ska anmäla uppgifter om kränkande behandling till rektor och rektorns anmälan vidare till huvudmannen.
 - c) Implementera rutinerna i verksamheten så att alla som arbetar i utbildningen är väl insatta i skyldigheten att anmäla uppgifter om kränkande behandling.
 - d) Se till att all personal på skolan anmäler alla händelser där en elev kan uppleva sig vara utsatt för kränkande behandling till rektorn eller den rektor delegerat uppgiften till.

Motivering till bedömning av brist

Studiero

Enligt skollagen ska utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av studiero.

Av förarbetena till skollagen framgår att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Vidare framgår att det är skolans, och ytterst rektorns ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. En viktig förutsättning för det är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar och har respekt för varandra i skolan. Det kräver ett aktivt värdegrundsarbete där grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö (prop. 2009/10:165 s. 319-320).

Flera elever uppger i intervju att de inte har studiero på lektionerna. Eleverna blir störda när andra elever går ut och in i klassrummet, kommer för sent, pratar högt, lyssnar på musik och ser på filmer i sina mobiltelefoner. Det

förekommer även att det kommer in elever som inte tillhör klassen under pågående lektion.

Även av intervjuer med lärare framkommer att det råder en bristande studiero på skolenheten. Det framkommer att det i vissa klasser är så stökigt att lärarna inte kan bedriva undervisning. Vidare framkommer att det finns elever som visas ut ur klassrummet varje lektion. Ibland börjar elever slåss under lektionstid så att lärarna behöver sära på dem. Lärarna har i ett fall bett om att få dela en klass på grund av den bristande studieron. Den åtgärd som skolledningen vidtog var att placera en skolvärd i klassrummet.

Merparten av de intervjuade eleverna uppger att det skiljer sig åt mellan lärarna på vilket sätt de hanterar den bristande studieron. Några elever uppger att vissa lärare aldrig säger till medan andra försöker säga till "och då brukar det bli tjafs". Detta stör också menar de. Vid intervjuer med lärare och elever framkommer att på några av skolenhetens program har lärarna från och med vårterminens start satt upp egna regler som innebär att de låser klassrumsdörren när lektionen börjar och öppnar den efter 15 minuter. Detta har enligt eleverna fått till följd att de störs av elever som bankar på dörren och vill komma in.

Även av intervju med lärarna framkommer att det saknas en gemensam strategi på skolenheten för hur ordningsstörande beteenden ska hanteras. De uppger att varje arbetslag beslutar om sina egna ordningsregler, men att det även finns vissa skolgemensamma regler. Det framkommer att lärare som arbetar i flera arbetslag ibland upplever att det är som att komma in i en helt annan värld med andra regler och värderingar när de undervisar i olika arbetslag.

Representanter för elevhälsan bekräftar bilden att studieron skiljer sig åt mellan olika klasser. De uppger vidare att i de klasser där specialpedagogen är verksam och har mottagit rapporter om bristande studiero från lärarna försöker elevhälsan att lägga in mer förebyggande arbete. I dessa klasser har elevhälsan försökt sätta upp gemensamma mål, till exempel vilket förhållningssätt lärarna ska ha till eleverna. Elevhälsan uppger vidare att de behöver arbeta mer med vissa lärare för att stärka deras ledarskap i klassrummet.

Rektorn och biträdande rektorer uppger i intervju att de är medvetna om problemet med bristande studiero och att de arbetar för att skapa bättre studiero på skolenheten. Rektorn uppger att lärarna har fått möjlighet att diskutera hur de ska enas om ett gemensamt arbetssätt för att upprätthålla studieron på skolenheten. Vidare uppger rektorn att skolledningen har stöttat lärare som behöver hjälp i sitt arbete med att upprätthålla studiero.

Av skolenhetens uppföljning av läsåret 2014/15 framgår att 44 procent av eleverna upplever att de inte har studiero i klassrummet. Vidare framgår av rapporten att den bristande studieron i huvudsak beror på att andra elever stör undervisningen och att elever upplever att lärare inte vidtar tillräckliga åtgärder för att upprätthålla studiero.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att utbildningen inte utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero, vilket försämrar elevernas förutsättningar att inhämta och utveckla kunskaper och andra värden.

Skolinspektionens utredning visar att det finns omfattande brister avseende studieron på Fryshusets gymnasium. Det förekommer att lektioner genomförs utan att det finns studiero i klassrummen. I vissa klasser är så stökigt att lärarna inte kan bedriva undervisning. Skolinspektionens utredning visar vidare att det saknas en samsyn bland både personal och elever kring vilka uppträdanden och beteende som är acceptabla eller inte. Det saknas även en gemensam strategi bland skolenhetens personal för hur de ska hantera ordningsstörande beteenden. Huvudmannen behöver därför se till att elever, lärare och annan personal ges förutsättningar att skapa gemensamma utgångspunkter för en miljö som bygger på respekt och delaktighet.

Se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och är fri från kränkande behandling

Enligt skollagen ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet.

Av skollagen framgår vidare att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. I förarbetena till lagen anges att det i skolan ska råda en nolltolerans mot kränkningar (se prop. 2005/06:38 sid. 141).

Av förarbetena till skollagen framgår vidare att inom till exempel en skola måste rektorn och annan personal vara uppmärksam på den jargong och beteendemönster som råder mellan eleverna och se till att miljön på skolan inte inbjuder till sådana missförhållanden (prop. 2005/06:38 s. 140).

Av Skolverkets Allmänna råd med kommentarer, Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) definieras begreppet kränkande behandling som handlingar som kränker elevers värdighet. Kränkningarna kan bestå av till exempel nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiska handlingar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. De kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Av intervju med elever framkommer att det finns elever på skolan som känner sig otrygga och i vissa fall inte vågar komma till skolan. De elever som intervjuats har inte själva känt sig utsatta men de har hört talas om att det förekommer mobbning på skolan. Det framkommer också att matsalen upplevs som otrygg bland elever.

Vidare framkommer i intervju med lärare att det förekommer kränkningar på skolenheten. Till exempel förekommer slagsmål och misshandel. Lärare uppger att det finns elever som inte vill gå till matsalen för att den känns otrygg. Även elevhälsan uppger att det förekommer kränkningar på skolenheten. Även lärare är rädda för elever. Elevhälsan uppger vidare att det förekommer droger på skolenheten och att det finns elever som upplever det obehagligt.

Av intervjuer med lärare och elevhälsa framgår att det på Fryshusets gymnasium finns en värdegrund som innebär att dörren alltid står på glänt för den som vill engagera och utveckla sig, oavsett bakgrund. Det tillåtande klimatet innebär enligt elevhälsan att alla elever ska vara välkomna till skolan. De uppger vidare att skolan kan avstänga elever, men skolan vill ha en "öppen dörr" vilket innebär att de inte vill stänga ute elever. Elevhälsan och flera lärare uppger i intervju att detta leder till att det finns andra elever som upplever otrygghet på skolan.

Av intervjuer med rektor, lärare och elever samt av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av framkommer att skolenheten via elevhälsan anlitar skolvärdar från "Lugna Gatan". Dessa skolvärdar är en del av Fryshusets ordinarie verksamhet och har i uppdrag att verka för trygghet på skolan. Av intervju med lärarna framkommer att de kan kalla på värdarna för att reda ut konflikter, till exempel om det uppstår slagsmål. En lärare uttrycker det som att "de fungerar som en slags insatsstyrka när det händer något". Vissa elever uppger att de brukar vända sig till sin mentor om något inträffar men att mentorerna ofta hänvisar eleverna till skolvärdarna. Några elever uppger att skolvärdarna agerar som poliser och går in och stoppar pågående bråk.

Vid intervju med lärare framkommer att de upplever att det saknas tydliga rutiner för vad de ska göra när allvarliga incidenter sker. Vissa lärare menar också att våld mellan elever alltför sällan leder till några konsekvenser, som till exempel avstängning. Några lärare uppger vidare att de i vissa fall har

efterfrågat att åtgärder vidtas men att de inte fått gehör för detta hos skolans rektor. Vidare menar lärare att de inte alltid får återkoppling.

När Skolinspektionens representanter redogör för rektorn för vad som framkommit under intervjuer med lärare, elever och elevhälsa uppger rektorn att skolans personal agerar när incidenter och kränkningar inträffar, men att skolan behöver se över sitt arbete med detta. Vidare uppger rektorn att skolan nyligen har genomfört normkritiska diskussioner bland lärarna och att de har pratat om vilka regler som ska gälla och hur skolans ansvar ser ut. Vidare framkommer i intervju med elevhälsan att de bedriver ett aktivt arbete med elever som de känner oro över och elever som inte vågar komma till skolan.

Av Skolinspektionens tillsyn framgår att skolenhetens värdegrundsarbete utvärderas i den så kallade VIS-gruppen som består av lärare från alla arbetslag, representanter från elevhälsan och skolledningen. Skolinspektionen har tagit del av VIS-gruppens kvalitetsrapport för läsåret 2014/15. Av rapporten framgår att det finns otrygga platser på skolan. Till exempel upplever vissa elever att skolans ingångar är otrygga när grupper av elever står och röker i anslutning till dem. Även matsalen och trapphusen är platser som de nämner som otrygga i rapporten.

Av rapporten framgår även att det genomförts en kartläggning kring språkbruk och attityder på skolan. Det förekommer ett språkbruk som är nedlåtande vilket eleverna upplever blivit normaliserat eftersom lärare inte orkar säga till. Eleverna ser det snarare som en del av kulturen än kränkningar. Även i intervjuer med elever framkommer att lärarna låter det nedlåtande språkbruket fortgå vilket medför att eleverna uppfattar det som att lärarna accepterar det.

Av VIS-gruppens kvalitetsrapport för läsåret 2014/15 framkommer att VIS-gruppen identifierat vissa utvecklingsområden för läsåret 2015/16 och beslutat om åtgärder som ska vidtas utifrån detta. Lärare uppger i intervju att det som beslutas i VIS-gruppen ska genomföras i arbetslagen men att det finns en handlingsfrihet att välja vad arbetslaget vill fokusera på.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att alla elever på Fryshusets gymnasium inte tillförsäkras en trygg skolmiljö. Elever, lärare och elevhälsan ger en samstämmig bild av en skolmiljö där det ofta inträffar allvarliga händelser. Det finns också elever som på grund av att de känner sig otrygga inte vågar gå till skolan. Det förekommer även språkbruk som är nedlåtande vilket blivit normaliserat bland lärare och elever.

Skolinspektionen konstaterar att det finns brister i det målinriktade arbetet mot kränkande behandling på skolenheten. Det saknas tydliga riktlinjer för hur skolans personal ska agera i akuta situationer vilket riskerar att åtgärder mot kränkande behandling inte vidtas tillräckligt snabbt.

Skolinspektionen bedömer att de åtgärder skolenheten vidtagit för att skapa en trygg skolmiljö och förhindra kränkande behandling inte fått avsedd effekt. Skolan har inte kommit tillrätta med problemen. Att Fryshusets gymnasium har ett välkomnande och tillåtande synsätt är i sig värdefullt, men det får inte leda till att elever betar sig illa på bekostnad av andra eller att nedlåtande språkbruk blir norm. Tillsynen visar att de åtgärder som skolledningen beslutat inte är implementerade bland all personal. Detta får till följd att det inte råder nolltolerans mot kränkningar vid skolenheten. Skolinspektionen vill framhålla att skolans personal i sin skyldighet att förhindra och utreda kränkningar mellan elever ska vara uppmärksam på den jargong och det beteendemönster som råder mellan eleverna.

Se till att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

Av skollagen framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av Skolverkets Allmänna råd med kommentarer, Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) framgår att det är viktigt att all personal känner till hur ett ärende om trakasserier och kränkande behandling ska hanteras. Huvudmannen ansvarar för att det finns ändamålsenliga rutiner för ansvar, rapportering, hantering och dokumentation. Vidare framgår att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där elever upplever sig ha blivit utsatta för trakasserier eller kränkande behandling. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls. Huvudmannen bör ha system och upprätta rutiner för hur en anmälan om trakasserier eller kränkande behandling ska göras så att den kommer såväl rektor som huvudman till del.

Vidare framkommer av Skolverkets Allmänna råd att dokumentationen av utredningen, av vad som inträffat och vilka åtgärder skolan vidtagit, är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekten av åtgärderna.

Dokumentationen skapar också ett underlag för verksamheten att se om trakasserier och kränkande behandling i ett enskilt fall är en del av ett större problem. I sådana fall krävs också generella insatser.

Skolinspektionen har tagit del av skolans likabehandlingsplan för år 2015. Av den framgår att om en vuxen får kännedom om att diskriminering eller kränkande behandling mellan elever inträffat så ska den vuxne snabbt anmäla detta till biträdande rektor. Biträdande rektor ska dokumentera händelsen och starta en utredning. Därefter ska biträdande rektor informera berörda elevers mentorer. Om inget hinder föreligger ska skolvärdarna informeras. Nästa steg är att biträdande rektor via en blankett ska rapportera händelsen till huvudmannen samt delge elevhälsan den dokumenterade informationen.

Några av lärarna uppger i intervju att de känner till att det finns ett dokument som ska fyllas i om en kränkande behandling sker. Det framkommer även att rektorn eller de biträdande rektorerna inte alltid får kännedom om händelser eftersom det beror på om lärarna anser sig ha rätt ut händelsen eller inte. Vissa lärare uppger att det saknas tydliga rutiner för vem de ska anmäla eventuella fall av kränkande behandling till. De är osäkra på om det är till biträdande rektor de ska anmäla.

Rektorn uppger i intervju att under de senaste tolv månaderna har det endast lämnats en rapport om kränkande behandling till huvudmannen. I det fallet var det en elev som blivit utsatt för ett allvarligt våldsbrott på skolan. Rektorn uppger att det kan vara så att lärarna och skolvärdarna reder ut många av konflikterna. Enligt rektorn är det lärarna som ska skriva incidentrapporter. Skolvärdarna är instruerade att inte skriva sådana. Rektorn uppger vidare att chefen för stödenheten, kurator och skolvärdarna träffas varje vecka och går igenom veckans händelser. Om en incident är av den karaktären att den bedöms som en kränkning är det meningens att biträdande rektor ska skriva en rapport som skickas vidare till huvudmannen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det finns brister avseende skyldigheten att anmäla kränkande behandling på skolenheten. Gällande rutiner är inte tydliga och kända bland all personal på skolan. När lärare, skolvärdar och övrig personal upptäcker händelser som kan innebära att elever kan ha blivit kränkta kommer dessa inte alltid till rektorns eller biträdande rektors kännedom. Det händer att skolvärdarna ingriper i samband med konflikter och när de anser att situationen är löst anmäls inte händelsen till rektorn eller den rektorn delegerat uppgiften till. Trots att skolenhetens skolvärdar träffar kurator och stödenhetens chef varje vecka och samtalar kring händelser kommer inte uppgifterna till rektorns kännedom.

Eftersom alla händelser inte rapporteras till rektorn eller biträdande rektorer försvårar det för huvudmannen att ta sitt ansvar vad det gäller att vidta åtgärder för att förhindra framtida kränkande behandling.

Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att den anmälningsplikt som föreskrivs i skollagen gäller all personal vid skolan, även skolvärdarna. Skolinspektionen vill vidare framhålla att det inte ska göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektorn eller till den rektorn delegerat uppgiften att ta emot anmälningar.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § skollagen förelägga en skolhuvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Eftersom Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset inte uppfyller de krav som ställs i författningarna finns skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna. Skolinspektionen har vid tillsynen kunnat konstatera allvarliga brister i tryggheten och studieron på skolenheten. Det finns flera exempel på att det förekommer kränkande behandling på skolenheten. Vidare finns brister i skolenhetens målinriktade arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling.

En otrygg skolmiljö med bristande studiero försvårar lärarnas förutsättningar att bedriva undervisning och försvårar därmed elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Skolenheten har också sjunkande kunskapsresultat och endast 44,6 procent av eleverna fullföljer sin utbildning inom den förväntade studietiden. Även elevernas betygspoäng har de senaste två åren försämrats. Bristerna i arbetet med trygghet, studiero och kränkande behandling är inte av tillfällig art utan har förekommit minst under föregående och innevarande läsår.

Mot bakgrund av ovanstående finner Skolinspektionen att bristerna allvarligt försvårar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen och föreläggandet ska därför förenas med vite.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål (2 kap. 25 § skollagen).

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen får avhjälpas på annat sätt om det är möjligt.

- Se till att elevhälsan ges förutsättningar att arbeta förebyggande och hälsofrämjande för att stödja samtliga elever i deras utveckling mot utbildningens mål.
- Se till att psykolog deltar i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot målen ska stödjas.

I förarbetena till skollagen beskrivs att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling. Arbete med elevhälsa bör i stor utsträckning vara förebyggande och ha en hälsofrämjande inriktning. Vidare följer att arbetet med elevhälsa förutsätter en

hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild individs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning med mera (prop.2009/10:165 s. 276).

Elevhälsan vid Fryshusets gymnasium består av följande kompetenser; skolläkare, skolsköterska, skolpsykolog, kurator och specialpedagog. Detta framkommer av den dokumentation Skolinspektionen tagit del av samt av intervju med elevhälsan.

Skolläkaren finns tillgänglig några timmar per vecka. Det finns två skolsköterskor som tillsammans utgör 1,4 tjänster. Vidare finns det ett avtal med en skolpsykolog som kan anlitas vid behov. Skolan har också två kuratorer som tillsammans utgör 1,6 tjänster.

Under höstterminen 2015 har skolans specialpedagog arbetat deltid och har främst genomfört insatser vid vissa av skolans program. Detta innebär att cirka 550 av skolans cirka 900 elever i mycket liten omfattning haft tillgång till specialpedagogisk kompetens. Sedan januari 2016 har skolenheten anställt ytterligare en specialpedagog som arbetar deltid på gymnasieskolan.

Av intervju med elevhälsan framkommer att det varit en stor omsättning på personal, vilket fått till följd att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete inte fungerat till fullo under höstterminen 2015. Men de anser att sedan början på januari 2016 har situationen förbättrats sedan ytterligare en specialpedagog har anställts.

Av intervjuer och insända dokument framkommer att delar av elevhälsan bedriver ett visst förebyggande och hälsofrämjande arbete, men det varierar i omfattning mellan de olika programmen. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att de har en ambition om att vara ute och handleda lärare i deras arbete med extra anpassningar och försöker att lägga stöd på gruppnivå. Exempelvis har elevhälsan i vissa av de klasser som har tillgång till specialpedagog försökt att bedriva ett mer förebyggande arbete när det gäller studiero. I vissa klasser har skolsköterskorna varit ute bland eleverna och informerat om kost. Specialpedagogen har genomfört kartläggningar av elevernas kunskaper i ämnena svenska, engelska och matematik på samtliga elever som börjat i årskurs 1. Under höstterminen 2015 har resultaten rapporterats tillbaka till lärarna på samtliga program, men specialpedagogen

har inte haft förutsättningar att arbeta förebyggande utifrån resultaten annat än på några av skolenhetens program.

Av intervju med elevhälsan framgår att under innevarande läsår har skolpsykologen inte anlitats varken för utredningar eller handledning av personal. Skolpsykologen har heller inte deltagit i något förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan.

I intervju framkommer att rektorn är medveten om att det varit skillnader i tillgången till specialpedagogisk kompetens mellan olika program. Skolenheten har därför anställt ytterligare en specialpedagog för att säkra tillgången för samtliga program.

Av intervjuer med flertalet lärare framgår att de upplever att det finns brister i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på skolenheten. De uppger att det förebyggande och hälsofrämjande arbete som förekommer på skolenheten främst består av individinriktade insatser. Elevhälsans olika kompetenser är knutna till olika program och de insatser de genomför varierar i omfattning. Vidare framkommer i intervju med lärare att det under en längre tid inte funnits tillräckligt med specialpedagogisk kompetens på skolenheten. Lärare från vissa program uppger även att kurators tid har minskat på deras program vilket fått till följd att kurators tid inte motsvarar elevernas behov.

Av intervjuer med elever framgår att de i liten grad känner till vilka som tillhör elevhälsans personal och det arbete de utför. Några elever uppger att de träffat skolsköterskan när de gick årskurs 1 i samband med att de deltog i hälsosamtal. När det gäller elevhälsans övriga kompetenser är de relativt okända för eleverna.

Av intervju med huvudmannens representant framgår att det finns en medvetenhet om att elevhälsans personal upplevt att de inte arbetat främst förebyggande och hälsofrämjande. Det har varit stor omsättning bland elevhälsans personal och det har även uppstått luckor mellan tillsättningar av tjänster. Detta har fått till följd att det tidvis har saknats elevhälsopersonal. Vidare framgår av intervjun med representanten för huvudmannen att de utifrån de resurser de har tillgång till har en bra organisation och att de är på väg åt rätt håll.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål i den utsträckning som skollagen föreskriver. Elevhälsans resurser är ojämnt fördelad mellan skolenhetens program vilket får till följd att elevhälsan inte ges förutsättningar för att arbeta förebyggande med att undanröja hinder för varje

elevs lärande och utveckling. Eftersom elevhälsans insatser främst riktar sig till enskilda individer med enskilda problem och när behov redan uppstått kan arbetet inte anses vara främst av förebyggande och hälsofrämjande karaktär.

Vidare deltar inte psykolog i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet vid skolenheten.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § skollagen förelägga en skolhuvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Eftersom Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset inte uppfyller de krav som ställs i författningarna finns skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna. Elevhälsan arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande på Fryshusets gymnasium. Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete är av central betydelse för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Bristerna i elevhälsans arbete är särskilt allvarliga mot bakgrund av skolenhetens sjunkande kunskapsresultat, att det finns elever som inte får det särskilda stöd de behöver samt att skolmiljön inte präglas av trygghet, studiero och inte är fri från kränkande behandling. Bristerna i elevhälsans arbete är inte av tillfällig art utan har förekommit minst föregående och innevarande läsår. Detta framgår av skolans eget kvalitetsarbete.

Mot bakgrund av ovanstående finner Skolinspektionen att bristerna allvarligt försvårar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen och föreläggandet ska därför förenas med vite.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivet ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnen, från lärande som sker på

arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar).
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar).

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumentera de beslutade åtgärderna.
- Planera för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomföra dessa. Planeringen och åtgärderna ska dokumenteras.
- Se till att rektorn tar sitt ansvar som pedagogisk ledare och verkar för att utbildningen utvecklas och bedrivs i enlighet med skollagens och läroplanens krav.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning, och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter, nationella mål, uppfylls.

I läroplanen anges vidare att rektorn har ansvaret för skolans resultat och att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.

Av förarbetena till skollagen framgår att dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet bör innehålla information om resultat och måluppfyllelse, analys av förbättringsområden samt beslut om förbättringsåtgärder. Vidare framgår att syftet med allt kvalitetsarbete är att det ska leda till förbättringar. Det är därför ytterst angeläget att kunskaper om eventuella brister i en verksamhet verkligen följs av åtgärder för förändring och förbättring (prop. 2009/10:165, s. 304–305).

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på långsiktig utveckling. Vidare framgår att det är viktigt att rektorn ser till att både huvudmannens beslut om prioriterade utvecklingsområden och enhetens gemensamma beslut om utvecklingsinsatser får genomslag i personalens planering av undervisningen.

Av insänd dokumentation framgår att skolenheten är uppdelad i tre enheter som har var sin biträdande rektor. Enheterna är dessutom indelade i sexton arbetslag som i några fall fungerar som programlag. Förutom de biträdande rektorerna leds arbetslagen av utvecklingsledare som benämns arbetslagsledare eller som i några fall av arbetslagschefer.

Av intervju med lärare framkommer att varje arbetslag självständigt beslutar om vilka utvecklingsåtgärder som ska vidtas för att förbättra resultaten. Det finns en utvecklingsledare i varje arbetslag som har mandat att fatta dessa beslut. Enligt flera lärare är rektorn och de biträdande rektorerna inte delaktiga i dessa beslut. Flera lärare uppger att arbetslagen är självstyrande och att det finns stora skillnader mellan skolans arbetslag hur de utför sitt arbete. Några lärare uppger att varje arbetslag är som en egen liten skola.

Skolinspektionens utredning visar att arbetslagens analyser av de resultat som presenteras i deras rapporter är av varierande kvalitet. De är ofta mycket kortfattade och i vissa fall saknas analyser helt. Detta medför att det heller inte alltid vidtas relevanta åtgärder för att förbättra skolans resultat. Några av arbetslagen uppger i sina rapporter att de inte hittat former för hur det systematiska kvalitetsarbetet ska genomföras. I något fall beror detta på tidsbrist och i ett annat fall på att det funnits oenighet inom arbetslaget om vad som är viktigt och vad som ska prioriteras. Av arbetslagens rapporter framgår vidare att alla arbetslag inte har med alla övergripande utvecklingsområden som är beslutade av huvudmannen och som ska gälla för hela Fryshusets gymnasium.

Förutom arbetslagen egna kvalitetsrapporter upprättar skolledningen en kvalitetsrapport på skolenhetsnivå. Av kvalitetsrapporten för läsåret 2014/15

framgår att det finns tre övergripande utvecklingsområden för skolenheten som beslutats av huvudmannen; förbättrade meritvärden, höjd närvaro och att söka stöd från Fryshusets olika verksamheter. Dessutom finns det tre övergripande utvecklingsområden som skolledningen beslutat om; att öka förutsättningarna för gymnasiet att fungera som en lärande organisation, ökat söktryck och elevdemokrati. Skolledningen har följt upp huvudmannens och skolledningens utvecklingsområden tre gånger under läsåret och resultaten har dokumenterats. Även i detta fall är analysen av resultaten i flera fall kortfattade eller saknas helt.

I samband med uppföljningen har skolledningen formulerat åtgärder. Vissa av de åtgärder som formulerats är skrivna i form av rekommendationer och vissa är formulerade som beslut. Skolledningens kvalitetsrapport har utmynnat i några nya skolgemensamma utvecklingsområden som gäller för nästa läsår. Respektive arbetslag ska inför kommande läsår sätta upp sina egna mål utifrån dessa. Tillsynen visar dock att det saknas en övergripande gemensam analys på skolenhetsnivå som leder till förbättringsåtgärder avseende skolenhetens centrala problem; hög frånvaro, sjunkande meritvärden samt trygghet och studiero.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att skolenhetens kvalitetsarbete inte uppfyller skollagens krav. Arbetslagens analyser av resultaten är av varierande kvalitet, de är ofta mycket kortfattade och i vissa fall saknas analyser helt. Detta medför att det inte alltid vidtas relevanta åtgärder för att förbättra skolans resultat. Även analysen av resultaten kopplat till de för skolenheten övergripande utvecklingsområdena är i flera fall kortfattade eller saknas helt. Rektorn som har ansvar för kvalitetsarbetet är inte delaktig i de beslut om utvecklingsåtgärder som fattas inom arbetslagen. Rektorn har inte sett till att både huvudmannens beslut om prioriterade utvecklingsområden och enhetens gemensamma beslut om utvecklingsinsatser fått genomslag i personalens planering av undervisningen. Rektorn har även brustit i arbetet med att säkerställa att planerade åtgärder för att utveckla verksamheten är ändamålsenliga och får förväntad effekt på elevernas utveckling mot de nationella målen.

Skolinspektionen bedömer att bristerna i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete är en förklaring till att det under en längre tid funnits brister inom centrala områden i verksamheten, utan att de ansvariga vidtagit tillräckligt verkningsfulla åtgärder.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § skollagen förelägga en skolhuvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Eftersom Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset inte uppfyller de krav som ställs i författningarna finns skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna. Skolinspektionen har vid tillsynen av Fryshusets gymnasium kunnat konstatera brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Skolenhetens resultat analyseras inte i tillräcklig omfattning och vidtagna åtgärder följs inte upp. Avsaknaden av konkreta åtgärder utifrån en analys av orsakerna till resultaten leder till att elevernas möjlighet att nå målen för utbildningen försvåras. Bristerna i kvalitetsarbetet blir särskilt allvarliga eftersom skolenheten har låga kunskapsresultat och det finns omfattande och allvarliga brister i arbetet med särskilt stöd, elevernas trygghet och studiero samt i arbetet mot kränkande behandling. Bristerna i kvalitetsarbetet är inte av tillfällig art utan har förekommit minst under föregående och innevarande läsår.

Mot bakgrund av ovanstående finner Skolinspektionen att bristerna allvarligt försvårar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen och föreläggandet ska därför förenas med vite.

Övriga arbetsområden***Bedömning***

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Skolan ska se till att elever på yrkesprogram får den utbildning de har rätt till avseende arbetsplatsförlagt lärande (APL) och möjlighet att nå grundläggande behörighet. APL är en central del i all yrkesutbildning, då denna ska bidra till att eleven utvecklar såväl yrkeskunskaper som en yrkesidentitet. För elever som läser i huvudsak skolförlagd utbildning ska APL motsvara minst 15 veckor av den samlade utbildningstiden och för elever som är lärlingar ska APL motsvara minst 50 % av utbildningen. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå på arbetsplatsen, exempelvis att skolan avtalat med arbetsplatsen om vilka delar av det centrala innehållet på en eller flera kurser som ska behandlas. Skolan ska också följa upp att så sker. Handledaren är en central aktör, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå och bedömas gentemot så att eleverna får adekvata arbetsuppgifter utifrån detta.

Att eleverna ges möjlighet till fortsatta studier på högskolenivå är en central rättssäkerhetsfråga. Det är dock inte tillräckligt att eleverna ges en teoretisk möjlighet att uppnå grundläggande behörighet utan skolan bör också göra det praktiskt möjligt för eleverna, ex. genom att undvika schemakrockar.

För introduktionsprogrammen finns inga nationellt fastställda programstrukturer eller examensmål, utan utbildningen ska utformas så att eleven förbereds för vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden. Ett centralt instrument i denna planering är elevens individuella studieplan. Eleven ska, utifrån sina behov, få en utbildning som uppfyller introduktionsprogrammets syfte så att elevens mål med utbildningen kan uppnås.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själva

upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

I ärendets slutliga handläggning har avdelningschef Elisabeth Wikén, enhetschef Annica Runsten, enhetschef Elisabeth Ahlgren, avdelningsjurist Jonas Hedström, jurist Maria Rönnberg och utredare Maud Karlström (föredragande) deltagit.

Helén Ängmo

Generaldirektör

Hur man överklagar, se bilaga 3

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset, Fryshusets Gy

Bilaga 3: Överklagandehänvisning

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset, Fryshusets gymnasium

Fryshusets gymnasium är en fristående gymnasieskola belägen i närheten av Hammarby Sjöstad i Stockholms kommun. Huvudman för skolan är stiftelsen KFUM Söder Fryshuset med organisationsnummer 802011-1582. Fryshuset driver en gymnasieskola och två grundskolor i Stockholms län.

Följande nationella program bedrivs vid skolenheten i enlighet med Skolinspektionens godkännande (37-2010:3154, 34-2013:5799 och 32-2014:814):

- Ekonomiprogrammet med inriktning Ekonomi
- Estetiska programmet med inriktningarna bild och form, Dans, Musik, Teater samt Estetik och Media
- Handels- och administrationsprogrammet med inriktning Handel och service
- Naturvetenskapsprogrammet med inriktning Naturvetenskap
- Samhällsvetenskapsprogrammet med inriktning Samhällsvetenskap
- Nationellt godkänd utbildning inom idrotten basket

Handels- och administrationsprogrammet bedrivs i form av lärlingsutbildning.

Vid skolenheten finns också vid tiden för tillsynen elever inom följande introduktionsprogram:

- Individuellt alternativ
- Preparandutbildning
- Programinriktat individuellt val
- Språkintröduktion
- Yrkesintröduktion

Fryshusets gymnasium hade vid tillsynsbesöket 894 elever. Totalt antal elever på nationella program, 727 elever och på intröduktionsprogram 167 elever.

Skolenheten leds av en rektor. Det finns också tre biträdande rektorer för skolenhetens olika program. Skolenhetens elevhälsa är organiserad i en stödenhet som tillhandahåller elevhälsopersonal och skolvärdar till både grundskolan och gymnasieskolan i Hammarby Sjöstad. Stödenheten, som omfattar elevhälsans personal leds av en egen chef.

Tillgången till elevhälsa kommer att bedömas i samband med tillsynen av skolenhetens huvudman.

Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.